

MIGIRDİÇ MARGOSYAN

23 Aralık 1938'de Diyarbakır'ın ünlü Hançepek Mahallesi'nde (Gâvur Mahallesi) doğdu. Eğitimini Süleyman Nazif İlkokulu, Ziya Gökalp Ortaokulu, daha sonra İstanbul'daki Bezciyan Ortaokulu ve Getronagan Lisesi'nde sürdürdü. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi.

1966-1972 yılları arasında Üsküdar Selamsız'daki Surp Haç Tıbrevank Ermeni Lisesi'nde müdürlüğün yanı sıra felsefe, psikoloji, Ermeni dili ve edebiyatı öğretmenliği yaptı. Daha sonra öğretmenliği bırakarak ticarete atıldı. Edebi çalışmalarını aralıksız sürdürdü. *Marmara* gazetesinde yayımlanan Ermenice öykülerinin bir bölümü *Mer Ayt Goğmeni* [Bizim Oralar] adıyla kitap haline getirildi (1984) ve bu kitabıyla 1988'de, Ermenice yazarın yazarlara verilen Eliz Kavukçuyan Edebiyat Ödülü'nü (Paris-Fransa) aldı. *Gâvur Mahallesi* (1992), *Söyle Margos Nerelisen?* (1995) ve *Biletimiz İstanbul'a Kesildi* (1998) adlı Türkçe kitaplarını, 1999'da ikinci Ermenice kitabı *Dikrisi Aperen* [Dicle Kıyısından] izledi. *Gâvur Mahallesi* Avesta Yayınları tarafından *Li Ba Me*, *Li Wan Deran* [Bizim O Yörelere] adıyla Kürtçe olarak yayımlandı (1999). Türkçe kaleme aldığı *Tespîh Taneleri* (2006) adlı anı-romanı büyük ilgiyle karşılandı. Son edebi eseri *Tanrı'nın Seyir Defteri* 2016'da yayımlandı. *Gâvur Mahallesi* 2017'de Gomidas Enstitüsü (Londra) ve Aras işbirliği ile İngilizce olarak yayımlandı. 2018'de, yazarın sekseninci yaşı vesilesiyle tüm eserlerini bir araya getiren *Fillaname* basıldı.

Evrensel gazetesinde "Kırveme Mektuplar" adlı köşesinde yazmayı sürdüren Margosyan'ın bu makalelerinin bir bölümü *Kırveme Mektuplar* adıyla 2006'da Diyarbakır'da kitaplaştırıldı (Lis tarafından, 2011'da yeni basımı Aras). 1996-1999 yılları arasında *Agos* gazetesinde yayımlanan makalelerinden yapılan bir seçki olan *Zurna* 2009'da, yine *Evrensel* yazılarından derlenen *Çengelliğne* (ilk basımı 1999, Belge Yayınları) ve *Yeni Yüzyıl* ve *Yeni Gündem* gazetelerinde yayımlanan makalelerinden derlenen *Kürdan* 2010'da yayınevimize kitaplaştırıldı.

u s u l g e r e ğ i

Bu kitap, Mıgırdıç Margosyan'ın 2011-2018 yılları arasında *Evrensel* gazetesinde "Kırveme Mektuplar" başlığıyla yayımlanan makalelerinden yapılmış bir seçkidir. Tefrika halinde birkaç haftaya yayılan yazılar birleştirilip yıldız (***) işaretiyle gösterildi ve tarihler yayımlanma periyodunu belirten şekilde yazıldı.

Kitap yayına hazırlanırken yazıma dair bazı değişiklikler dışında metinlere müdahalede bulunulmadı.

Türkçe yazımda Ömer Asım Aksoy'un *Ana Yazım Kılavuzu* (Epsilon Yay.) temel alındı, Necmiye Alpay'ın *Türkçe Sorunları Kılavuzu*'ndan (Metis Yay.) yardımcı kaynak olarak yararlanıldı.

y a y ı n c ı n ı n n o t u

MEMLEKET MESELESİ
Kürt Sorunu Üzerine Yazılar

Aras Yayıncılık
İstiklal Caddesi, Hıdivyal Palas 231/Z
34430 Tünel, Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 252 65 18 - 243 06 02
Fax: (0212) 252 65 19
info@arasyayincilik.com
www.arasyayincilik.com
Sertifika No: 44967

ARAS - UQUU 242

Memleket Meselesi
Mıgırdıç Margosyan

Yayıma Hazırlayan
Onur Koçyiğit

Kapak Tasarımı
Melisa Arsenyan

Kapak Fotoğrafi
Lezgin Kani (Nar Photos)
Diyarbakır, 2014

© Aras Yayıncılık, 2019

ISBN 9786052100516

Baskı ve Cilt
Sena Ofset, 2. Matbaacılar Sitesi 4NB7-9-11 Topkapı-İstanbul
Tel: (0212) 613 38 46 / Sertifika No: 45030

Eylül 2019, İstanbul

MEMLEKET MESELESİ
Kürt Sorunu Üzerine Yazılar

MIGIRDİÇ MARGOSYAN

İçindekiler

Kürt Bayrağı Nerede?.....	9
Lorke Lorke Meselesi.....	12
Newroz ve Nevruz Yumurtaları Meselesi.....	15
Kardeşlik Meselesi.....	18
Küçe Çıkmaz Meselesi.....	27
Pusula Meselesi.....	31
Halimiz Ahvalimiz Meselesi.....	34
Ben, Sen, O Meselesi.....	38
“Yalan Dünya” Meselesi.....	42
Asma Kabağı Meselesi.....	46
Milli Zincir Meselesi.....	49
Baldıran Zehri İçmek Meselesi.....	52
Kürtlükten İstifa Meselesi.....	55
Barış Havarileri Meselesi.....	58
“Akil İnsanlar” ve “Döl” Meselesi.....	61
Kıç Kırık Üç Harf Meselesi.....	65
Anadilde Eğitim Meselesi.....	68
Ortak Vicdan Anıtı Meselesi.....	78
Kozmetik Paket Meselesi.....	81
“Megri Daye” Meselesi.....	95
Lice’nin Hewarı Meselesi.....	101
İsot Acısı, Şark Çıbanı Meselesi.....	104
“Cumartesi Çocuğu” Meselesi.....	107
Kürtler ve “Piskilet” Meselesi.....	110
“Yeni” Lorke Lorke Meselesi.....	113
Tas ve Tellak Meselesi.....	116
Maya Meselesi.....	119
Sloganlarla Migren Tedavisi Meselesi.....	122
Halimiz Ahvalimiz Meselesi.....	129
Anayasa ve Vekaletname Meselesi.....	154
Çılgın Projeler Meselesi.....	157
Kıyamete Kadar Savaş Meselesi.....	161
Don Kişot’luğa Özenen Kayyumlar Meselesi.....	164
Milli İrade Meselesi.....	167
Fitrat Meselesi.....	170
Sarı Gyalin Meselesi.....	173

Mıgırđıç Margosyan'ın *Evrensel* gazetesinin 7 Haziran 1995 tarihli ilk sayısında yayımlanan yazısının başlığı "Beyin Meselesi"ydi. Aradan geçen 24 yılda Margosyan yazılarına devam etti. Kendi deyimiyle o "kel ve ehmak" kafası ve kendine has üslubuyla meselelere yaklaşmaya, çoğu kez ironinin kadife eldiven içindeki elik yumruğuyla cevaplar vermeye, çözüm aramaya, kafa yormaya devam etti. *Memleket Meselesi* de bu yazıların genişçe bir toplamından oluşuyor ve memleketin en çetrefilli meselesini yine kendine has bir yöntemle tartışıyor.

Margosyan'nın yıllar önce yayımlanan o ilk yazısının son cümlesini hatırlayalım: "Evet, yazılarımla vatani kurtarmaya geliyorum! Hayır, gelmiyorum, ne haliniz varsa görün!"

Kürt Bayrağı Nerede?

Şivan Perwer, Kürt halkı için ulusal uyanışın; dili, sanatı ve kültürüyle kendini var etme mücadelesinin önemli isimlerinden biridir. Yıllardan beri her Nevroz yaklaştığında, Diyarbakır Nevroz'una Şivan'ın gelmesi, halkın bir özlemi olarak dillendirilmektedir. Halkın bu özlemi, kendi varoluş/mücadele gününde sanatçısını kucaklamak istemesi, ona verilen değer de göstergesidir. Öte yandan elbette sanatçının da halkına karşı görev ve sorumlulukları vardır. Ne yazık ki Şivan son dönemlerde ortaya koyduğu tutum ve geliştirdiği söylemle bu sorumluluktan uzak ve halkın mücadelesine zarar veren bir yerde durmaktadır.

Neden mi?

Şivan Perwer, Almanya'da Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç'la bir araya gelerek "açılıma destek vermek için" TRT 6'da bir konser vermek istediğini söylemiştir. "Açılım"ın ne olduğu bir tarafa, özellikle AKP'nin her alanda giderek Kürtlere karşı saldırısını yoğunlaştırdığı bir dönemde yapılan bu görüşme, çeşitli Kürt kurum ve çevreleri tarafından eleştirildi. Yapılan değerlendirmelerin bazılarında eleştiri üslubunu aşan sert ifadeler yer aldı. Şivan, aynı sertlikle bu eleştirilere cevap verdi: "Eğer bir hain varsa o da başkalarını hainlikle suçlayanlardır" dedi. Şivan'ın açıklamaları, konser vereceği TRT 6'dan yayımlandı ama o görüntülerde bir gariplik vardı. Gariplik daha sonra anlaşıldı, Şivan'ın arkasındaki Kürt Bayrağı, TRT 6

tarafından mozaiklenerek anlaşılmaz hale getirilmişti. Ve aslında sadece TRT 6'nın bu sansürü, tartışmanın ve meselenin özünü anlatmaya yetiyordu.

Öncelikle bu tartışmadan memnun olan bir taraf varsa, o da AKP'dir, ayrıca Arınç'ın kotardığı bu işten dolayı fazlasıyla mutlu olduğuna eminiz. Yıllardır Kürtler içinde tartışma yaratmak, Kürt hareketini etkisizleştirmek için "muhalif Kürt aydını" yaratmaya çalışan egemenler için elbette Şivan bir nimettir. Ve Şivan, bilerek veya bilmeyerek, egemenlerin politikasına hizmet eden bir tutum içindedir. Bunu anlamak için yaşananlara ana hatlarıyla bakmak bile yeterlidir.

Öncelikle TRT 6, elbette devletin on yıllarca yok saydığı bir dilde yayın yapması bakımından önemlidir. Ama öte yandan, tam da 2009 yerel seçimleri öncesinde ve hiçbir yasal dayanağı oluşturulmadan yapılan bu yayının asıl amacının Kürt halkının talep ve beklentilerini karşılamak değil, aksine beklenti yaratarak halkı yedeklemek ve Genelkurmay'ın ifadesiyle "halkı bölücü yayınların etkisinden kurtarmak"tı! Açılım adı altında halka karşı sokaklarda uygulanan şiddet ortadadır. Öte yandan 1700 Kürt siyasetçi tutuklanmış ve kendi anadillerinde savunma yapma hakları ellerinden alınmıştır. Anadilde eğitim isteyen çocuklar, gençler kurşunlanmakta ve hapisanelere doldurulmaktadır. Kürtçe yer isimleri üzerindeki yasaklar sürdürülmektedir. Bölgenin dört bir tarafından toplu mezarlar çıkarken AKP üç maymunu oynamaya devam etmektedir.

İşte böylesi bir dönemde, hem de seçim arifesinde AKP'nin en önemli isimlerinden biri ile görüşüp, üstelik uyguladıkları politikaya destek için TRT 6'da konser vermekten söz etmenin masumca bir tutum olarak görülmesi

elbette düşünülemez. Bu görüşmenin arkasında ne gibi hesaplar olduğunu önümüzdeki günlerde hep birlikte göreceğiz.

Şivan, “Ben halkımı ve ülkemi çok seviyorum” derken TRT 6’nın arkasındaki Kürt bayrağını sansürlemesi trajikomik bir durumu gözümüzün içine sokmaktadır. Tıpkı, devlet kanallarında programlara çıkıp Kürt ulusal hareketi ve mücadelesinin eleştirisi eşliğinde Kürt halkının gerçek temsilcilerinin kendileri olduğunu söyleyen “Kürt siyasetçi” ve “aydınlarının” düştükleri durum gibi...

Şivan, egemenlerin halkın güç ve mücadelesini bölmek için kullandığı bir siyasi figür haline gelerek halkın sanatçısı olmayı sürdüremeyeceğini görmeli ve kararını vermelidir.

22 Şubat 2011

Lorke Lorke Meselesi

Kirvem,

Eloğluna parmak ısırtacak kadar “başarılı” bir “seçim” atmosferinden çıktığımız için milletçe davul zurna eşliğinde keyif çatıp, ardından da yıllar boyunca birikip koğuşan kimi sorunlarımızı halı altına süpürmekten nihayet vazgeçmek için yeni bir “anayasa”ya tam da kapı aralamak üzereyken, daha da doğrusu muhalefetiyle, iktidarıyla, yedisinden yetmişine hemen herkes bunun sevdasıyla yanıp tutuşurken, nerden nereye son anda fırlıdak misali esen bir garip “hukuk-guguk” rüzgârının peşi sıra peydahlanan bir fırtına sonucunda ÷lke genelinde feleğimizi şaşırđık!

Meydanlarda esip gürleyen siyaset erbabının, karşılıklı dalaşmaları, sataşmaları, birbirlerinin ipliğini pazarlarda haraç mezat ortalara saçıp bu bapta gösterdikleri cevvaliyetin hemen akabinde, hesapça halkın iradesinin sandıklara yansıyan sonucuna göre sil baştan ÷lkenin “dümen”ine oturması gari mukadder olan muhterem başbakanımız Erdoğan’ın, “helalleşme” adı altında yaptığı “balkon” konuşmasının daha tükürüğü kurumadan, memleket sathında görünen manzaraya bakılırsa, kimsenin kimseyle ne helalleşmeye ne de anlaşmaya niyeti mafış!

Neden?

Çünkü temel yaklaşımı, ana felsefesi tıpkı çift hörgüçlü deveye hendek atlatmaktan farksız yüzde onluk bu baraj sistemiyle ya da bir gıdım daha da ileri gidip söylemek ge-

rekiirse “demokratik hukuk devleti” diye paralandığımız bu diyarlarda, ezelden beri dörtnal sürüp giden, ama kimin “vesayet”inin kimin şapkasının, kimin külahının gölgesinde yeşerip kimin “boru”sunun ne zaman nereye kadar hangi makamda öteceği henüz bir türlü çözülememiş olan bu gılığışlı ortamda sapla saman birbirlerine o kadar karışmış ki, ayırabilene aşk olsun zo!

Nitekim mal meydanda!

“Demokrasi oyunu” mucibince önceleri tahta, şimdilerde plastik, şeffaf kutulara atılan tek bir “oy”un, bir tek “rey”in hükmünden, “irade”sinden vazgeçtik, tam aksine bunların on binlercesi durduk yere sanki yok sayılıp, hatta deyim yerindeyse alavere dalavere “nümero”larıyla “rota”-sını başkalarının hanesine doğru çevirip yol alıyorsa, dahası da bu yolun sonu, tepesinde “egemenlik kayıtsız şartsız milletindir” yazan “yüce meclis”in kapılarına kadar dayanabiliyorsa, hele hele bu gidişatın adı bir de “demokrasi” diye nitelenebiliyorsa, ehh o zaman halimiz, ahvalimiz yandı gülüm keten helvası!

No ağparig! Bu gidişatın sonu özüme kalırsa hepten nanay!

Nanay, zira demokrasi, halkın özgür iradesi falan feşmekân lafazanlığıyla çıkılan bu yolda, kimileri kapı gibi “mazbata”larını alır almaz “bismillah” deyup, sonra da yücelerin yücesi büyük millet meclisinin basamaklarından koşar adım tırmanıp, huşu içinde içeri girmek için sabahın köründen itibaren hevesle bekleyip nihayet muratlarına “milletin vekili” rozetiyle ererken, beri taraftan kimileri “üskek seçim kurulu”nun, acemi aşçı misali “olmadı pilav çevir lapaya” laçkalığıyla “yaz-boz” tahtasına dönüştürdüğü kararlarına, kimileri paslı hukuk süzgecinin her türlü

yoruma açık hükümlerine veryansın edip, dolayısıyla “ye-min billah” faslını es geçmeyi, bu bağlamda yan çizmeyi, hatta deyim yerindeyse hafiften hafife “kuyruğu dik tut-mayı” kendi kavlince uygun bulurken, kimileri de keza yine fevkaladenin fevkindeki üskek seçim sistemimizin önlerine döşediği yüzde onluk Majino Hattı’nı aşmak için “bağımsız” adaylar adı altında ister istemez cebelleşip, ar-dından da bu “direniş”in semeresini alınlarının teriyle alır almaz, sevinçle el ele tutuşup hep beraber, eksiksiz gediksiz Ankara’nın yolunu hemi de “barış” adına tutmaya hazırla-nırken, “umut”ları şimdilik kursaklarında kaldı!

Peki neden?..

Kirvem, bu saatten sonra işin nedenini, niçinini, ön-celeri çıkar, ardından kalfa, daha daha sonra da Allah’ın izniyle hayli palazlanan son zamanlardaki “usta”larına bı-rakırsak, beri yandan “çözüm” babında illa da kendi adıma bir şeyler yumurtlamam gerekirse, kanaatim odur ki; çözü-mün sihirli anahtarı, aşağıdaki soruya vereceğimiz cevabın bizatihi içinde gizlidir:

“Ey ahali! Paçasından vıcık vıcık demokrasi akan ül-kemizde, şu bizim ‘cennet vatan’ımızın her köşesinde, her bucağında her türlü figürlerle bezenmiş ‘kılıç-kalkan’ oyu-nu sebilullah serbestken, ‘lorke lorke’ eşliğinde halay çek-mek neden yassağ ka yavrum?..”

2 Temmuz 2011

Newroz ve Nevruz Yumurtaları Meselesi

Kirvem,

Şu kırtıpıl âlemde, tıpkı çürük bir ceviz gibi içi “kof”, içeriği her bakımdan yavan-yağsız bir çorbadan farksız kimi konuların etrafında dolap beygirleri misali ha babam de babam aynı minvalde dolanıp durup, sonra da incir çekirdeğini doldurmayacak kadar basit bu tür olayların üzerini sabit kalemlerle hiç üşenmeden çizip rafa kaldırmak yerine, tam aksine kim bilir hangi hince, cince, sinsice “hesap”lar peşinde koşuşturup, dolayısıyla dünyayı kendimize zindan ederken, beri yandan da yeryüzünün en “akıllı” mahlukları diye noterlikten tasdikli “insan” kimliğimizle övünüp duruyoruz ama, nafile!

Nafile, zira kimisi dolikosefal, kimisi brakisefal, ama eninde sonunda her biri sanki başlı başına birer yampiri yumurtadan farksız kafataslarımızın tepesindeki koltuğunda çöreklenip oturmuş, “akıl küpü” niteliğindeki boz bulanık beyinlerimizin, son zamanların moda deyimiyle “global”leşip giderek küçülen “dünya”ımızın hemen her köşesine, her bucağına ihraç ettikleri hemen her şey, bayat “keçiboynuzu” kıvamında!

İşin yoksa bir gıdım bal için çiğne çiğne, sonra da “Batsın bu dünya!” şarkısı eşliğinde posasını tükür dur!

Nitekim Şu kıcı kırık, Şu cavalacoz, Şu kavanoz dipli dũnyada özellikle Şu sıralar Suriye’de yaŐayan insanların bir kısmı, kendi ũlkelerindeki kaza ve belalardan kurtulmak için doğru yolun, illa da Şu bizim Mersin’den geçtiğine herhalde inanmıŐ olacaktı ki, akın akın rotalarını buralara yönelttikleri halde, bizler burnumuzun dibindeki değil, tam aksine bizatihi misakımızın dikenli tellerle çevrili millisindeki Mersin’den sanki bihaber, “ters” yollara sapıp, mesela kimilerimiz Roboski’yi, kimilerimiz Madımak’ı mesken tutmuŐuz, ne garip!

Garip marip, yine de gerçek olan Şu ki, bu coğrafyada yaŐayan sũrũsũne bereket halklar, “kerpiç kerpiç ũstũne” Őarkısıyla yan yana beraberce dŐeyip ya da sırt sırta verip kurduğumuz kireç badanalı evlerimizin kũmeslerinden, kırık dkũk “pin”lerinden eŐinmek için dıŐarıya çıkan tavuklarımız, *Hasretinden Prangalar Eskittim* kitabıyla ũnlũ, Kũrt Őair Ahmet Arif’in Őiirlerinden birinde dediği gibi “birbirlerine karıŐıp” geçinip gitmiŐler ama, beri taraftan gel gör ki, aynı plũkte eşinip, aynı plũkte gıtıtılayan tavuklar kadar belki de akıldan yoksun olan bizler, daha sonraları sudan bahanelerle sadece tavuklarımızı değil, keza kendimizi de dıŐlayıp, kıŐkıŐlayıp “teki!” deyip horlamayı çok Őũkũr becerebilmiŐiz nitekim!

Nitekim daha geçen gũn davul zurna, halay malay çekip gũya baharın geliŐini mũjdeleyen “Nevruz” veya Kũrt mitolojisindeki Demirci Kawa efsanesince “newroz”u “bayram” niyetiyle kutlamaya kalkıŐınca ũlkede bayram seyran değil, kızılca kıyamet koptu!

“Muhterem zevat”ın kırık çeŐit “Őart”, seksen çeŐit “ama”yla yoğurup piyasaya sũrdũkleri “bahane”lere bakılırsa, anlaŐılan o ki, Őairin dediğinin tam aksine, “tavukları-

mız birbirlerine karışmadıysa”, aynı çöplükte yan yana eşinip aynı nakaratla falan fistan makamlarında gıdaklayıp, hep beraber “keyif” çatamadılarsa, demek ki asıl kabahat, kimileri “w”, yani “çift sarılı”, diğerleri “v” yani “tek sarılı” yumurta yumurtlayan bu tavuklarımızın, hani mil pardon, hani ayıptır söylemesi kimisi haşmetli kimisi gariban “popo”larının sonucuymuş Kırvem!..

24 Mart 2012